

WAKACYJNY TELEFON ZAUFANIA

**GRUPA EDUKATORÓW
SEKSUALNYCH PONTON**

2012

WSTĘP

Podczas tegorocznych wakacji po raz ósmy Grupa Edukatorów Seksualnych Ponton zorganizowała akcję Wakacyjny Telefon Zaufania dla młodzieży. Przez cały lipiec i sierpień, codziennie między godziną 19 a 21, można było dzwonić, SMS-ować i zadawać pytania dotyczące dojrzewania, seksualności, relacji, antykoncepcji itp. Od 2006, roku kiedy rozpoczęliśmy naszą akcję, młode osoby mogą się z nami kontaktować za pośrednictwem telefonów komórkowych. To bardzo komfortowy i wygodny sposób, zwłaszcza podczas wyjazdów wakacyjnych, gdy nie ma dostępu do telefonu stacjonarnego.

Podobnie jak podczas poprzednich edycji, telefon zaufania cieszył się ogromnym zainteresowaniem – w sumie dostaliśmy **1055 zgłoszeń**, co daje średnio **17 SMS-ów/telefonów** podczas jednego dwugodzinnego dyżuru. W tym roku otrzymaliśmy **7 zgłoszeń od nastolatk w niechcianej ciąży** lub od ich nastoletnich parterów. Niestety, we wszystkich sytuacjach korespondencja (zgłoszenia przyszły za pośrednictwem SMS-ów) została przerwana przez kontaktujące się z nami osoby i nie wiemy, jak dalej potoczyły się te historie. W większości przypadków osoby prosiły o poradę, jak powiedzieć o ciąży najbliższym członkom rodziny. W dwóch przypadkach zostaliśmy zapytani o możliwość usunięcia ciąży. Zgłosiło się do nas także **13 osób, które były świadkami lub doświadczały przemocy**: domowej lub w relacjach intymnych. Dostaliśmy także kilka zgłoszeń gwałtów. W tym roku udało nam się pomóc dziewczynie, która padła ofiarą **sextingu** – były chłopak szantażował ją, że umieści jej nagie zdjęcia w Internecie. Dzięki między innymi naszemu wsparciu dziewczyna zgłosiła sprawę na policję.

Zdarzały się sytuacje, gdy osoby dyżurujące dostawały tak dużo zgłoszeń, że musiały wydłużać dyżur o jedną lub dwie godziny, ponieważ nie nadążały z odpowiadaniem. Działo się tak przede wszystkim po tym, jak Wakacyjny Telefon Zaufania był nagłaśniany przez ogólnopolskie kanały telewizyjne. Zauważyliśmy, że w tym roku młodzież chętniej niż zwykle dzwoniła, żeby o coś zapytać. Jednak i tak komunikowanie się z nami za pośrednictwem SMS-ów było najpopularniejsze.

Tak jak w latach ubiegłych wszystkie telefony i SMS-y, jakie otrzymaliśmy, podzieliliśmy na 8 kategorii, w zależności od tego, jakiego problemu/zagadnienia dotyczyło pytanie:

- ◆ **Antykoncepcja**
- ◆ **Ciąża**
- ◆ **Zdrowie/Fizjologia**
- ◆ **Relacje**
- ◆ **Seksualność**
- ◆ **Asertywność**
- ◆ **Przemoc**
- ◆ **Inne**

Kategoria problemu	Liczba zgłoszeń (SMS-y/telefony) N (%)
Antykoncepcja	127 (12)
Ciąża	55 (5,2)
Zdrowie/Fizjologia	154 (14,6)
Relacje	160 (15,2)
Seksualność	363 (34,4)
Asertywność	28 (2,7)
Przemoc	13 (1,2)
Inne	155 (14,7)
Ogółem	1055 (100)

SEKSUALNOŚĆ

W tym roku widać znaczną przewagę pytań, które zaliczyliśmy do tej kategorii. Po raz pierwszy pytania z tej kategorii wyprzedziły ilościowo te, które zaliczamy do kategorii antykoncepcja. Otrzymaliśmy **363** zgłoszenia dotyczące seksualności, co stanowi ponad **34%** wszystkich SMS-ów i telefonów. Ponieważ w ramach tej kategorii przyszło do nas najwięcej zgłoszeń, zostanie ona najszerszej omówiona.

Zainteresowanie seksualnością i szukanie informacji na ten temat jest dosyć typowym zachowaniem osób w okresie dojrzewania. Dwie podstawowe agendy socjalizacyjne, czyli rodzina i szkoła, na ogół nie dostarczają polskim nastolatkom obiektywnej wiedzy w tym zakresie. Często są to informacje oparte na stereotypach i mitach przekazywanych z pokolenia na pokolenie, niemających potwierdzenia we współczesnej nauce. Niezaspokojona ciekawość powoduje, że młodzież przeczesuje m.in. Internet w poszukiwaniu informacji na temat seksu. O tym, że w Internecie znajduje się mnóstwo nieprawdziwych wiadomości, nie trzeba nikogo przekonywać. Zdajemy sobie sprawę z tego, że do Grupy Ponton oraz innych organizacji o podobnym profilu trafia ułamek polskiej młodzieży, która ma szansę zweryfikować nierzetelne treści, z którymi się spotyka.

Młodzież, która się do nas zgłasza, bardzo potrzebuje informacji na temat tego, jakie zachowanie seksualne jest normalne, a co wykracza poza normy społeczne, prawne czy zdrowotne. Dojrzewanie jest ważnym momentem konstituowania tożsamości psychoseksualnej, dlatego osoba będąca w tym okresie szczególnie potrzebuje potwierdzenia, że wszystko jest z nim/nią w porządku, że jego/jej ciało, zachowanie jest typowe, naturalne itp. Stąd pytania o rozmiar członka, piersi itp.:

- ◆ *Jakiego rozmiaru powinien być członek, żeby kobiecie było przyjemnie podczas stosunku?*
- ◆ *Mój członek jest skrzywiony w lewo w czasie wzwodu, boję się czy będę mógł zaspokoić partnerkę.*
- ◆ *Czy na jądrach powinny rosnąć włosy?*
- ◆ *Moje piersi są obwisłe i miękkie. Co mam zrobić, żeby były wyżej i żeby były twardsze?*

Bardzo dużo pytań o **normy seksualne** dotyczy **masturbacji**. Młodzi chłopcy, ale coraz częściej także dziewczęta, pytają o to, czy masturbacja szkodzi zdrowiu, czy jest zboczeniem, czy powoduje bezpłodność itp. Współczesna seksuologia uważa masturbację za jedną z naturalnych form rozładowania napięcia seksualnego, a także za etap rozwoju psychoseksualnego niejako przygotowujący do rozpoczęcia współżycia. Natomiast polska młodzież reprezentuje zestaw przekonań rodem z XIX wieku, kiedy to wszelkie zachowania autoerotyczne były potępiane i uważane za niezgodne z naturą, a młodym osobom przyłapanym na ich praktykowaniu wiązano ręce lub okaleczano genitalia. To smutne, że młodzieży, która wykazuje naturalną potrzebę poznawania swojego ciała i w ten sposób doświadcza przyjemności seksualnej, towarzyszy poczucie winy, wstyd i inne negatywne emocje. Z dużym prawdopodobieństwem z postawami deprecjonującymi zachowania autoerotyczne dorastające osoby spotykają się w domach rodzinnych oraz w szkole. Młodzież zgłasza także szereg wątpliwości, czy samo **myślenie o seksie** jest czymś normalnym. Tymczasem fantazjowanie o seksie oraz sprawach płci jest według współczesnej seksuologii zupełnie naturalnym zjawiskiem, zwłaszcza w okresie dojrzewania. Przykładowe SMS-y dotyczące masturbacji i myślenia o seksie to:

- ◆ *Masturbuję się średnio 2–3 razy na tydzień od ok. 1,5 roku. Czy może mi to zaszkodzić w dorosłym życiu? Boję się, bo niektórzy mówią mi, że tak.*
- ◆ *Czy jeżeli jestem dziewczyną i dotykam się po intymnych miejscach to źle?*
- ◆ *Czy to normalne, że mam 15 lat i myślę o seksie?*
- ◆ *Czy to, że tak dużo myślę o seksie i masturbuję się oznacza, że jestem zboczony?*
- ◆ *Myślę dużo o seksie, niedawno zaczęłam wchodzić na strony z filmami erotycznymi czy ze mną jest coś nie tak?*

Jak co roku, młode osoby zgłaszają się do nas z pytaniami na temat **inicjacji seksualnej**. Jak najbardziej zrozumiałe jest, że młodzież chce wiedzieć na ten temat jak najwięcej, by móc się jak najlepiej przygotować do tego ważnego momentu. Zastanawiające jest, to że wiele zgłaszających się do Grupy Ponton osób traktuje moment inicjacji seksualnej jako swego rodzaju sprawdzian z dorosłości. Stąd zgłoszenia, w których pojawiają się prośby o instrukcje jak się zachować czy jak wyglądać podczas pierwszego stosunku. Pytaniom często towarzyszy bagatelizowanie stresu, niepokoju czy lęku, jaki się pojawia przed pierwszym razem – młodzież pyta, co robić, żeby nie przeżywać tych emocji i wypaść jak najlepiej podczas kontaktu seksualnego. Inicjacja seksualna czy kontakty seksualne wydają się być dla młodzieży **pokazem sprawności seksualnej**, okazją do zaprezentowania się w roli superkochanka czy kochanki – stąd dużo pytań dotyczących kwestii technicznych przy małej świadomości, że udana relacja seksualna przede wszystkim opiera się na dobrej komunikacji, zaufaniu, szczerości i powinna wynikać z rzeczywistych potrzeb obojga partnerów. W docierających do nas zgłoszeniach jest wyrażona potrzeba otrzymania gotowych, uniwersalnych recept dotyczących tego, jak usatysfakcjonować seksualnie dziewczynę czy chłopaka. Młodzież nie kryje zdziwienia, gdy

odpowiadamy, że należy zapytać partnera/kę, czy ma ochotę na konkretne rodzaje pieszczot lub gdy dajemy do zrozumienia, że negatywne emocje odczuwane w związku z pierwszym stosunkiem, mogą oznaczać, że osoba nie jest jeszcze gotowa na seks. Przykładowe SMS-y na ten temat:

- ◆ *Jaką być lepiej w łóżku za pierwszym razem? Ostrą czy łagodną?*
- ◆ *Jak mam się zachowywać podczas seksu, żeby dziewczyna nie poznała, że jestem prawiczką?*
- ◆ *Czy powinnam ogolić włosy łonowe przed pierwszym stosunkiem? Jak nie ogolę, to będzie wstyd?*
- ◆ *Jestem Kasia i mam 17 lat. Razem z Marcinem, moim chłopakiem spotykamy się od roku i od jakiegoś czasu zaczęliśmy rozmawiać o seksie. Kocham Go i chce przeżyć z nim swój pierwszy raz. Nawet już wszystko ustaliliśmy i jutro wieczorem mamy się spotkać u niego. Jest tylko mały problem, Marcin jest ode mnie starszy o 4 lata i nie jestem jego pierwszą dziewczyną, boję się o to, że nie spodoba mu się moje ciało. Dlaczego trochę się stresuję przed jutrem? Rozmawialiśmy o tym dużo razy i on zawsze mówi mi, że niczym nie mam się przejmować i że mnie rozumie. Boję się, że wyjdę przed nim na jakieś dziecko.*
- ◆ *Jaka według ciebie jest najlepsza pozycja na 1. raz?*
- ◆ *Ile czasu powinien trwać stosunek?*

Zapoznając się ze zgłoszeniami, jakie do nas docierają można odnieść wrażenie, że **faza pettingu** czyli pieszczonienie ciała partnera/ki bez penetracji – według seksuologii naturalny etap pomiędzy fazą masturbacji a rozpoczęciem współżycia – jest coraz krótsza lub młodzież zupełnie z niej rezygnuje.

- ◆ *Witam. Mam na imię Ula i mam 17 lat. Moją dziewczyną jest rok starszy. Jesteśmy razem prawie 3 miesiące. Nadal jestem dziewicą. Ciężko jest mi się przełamać co do kontaktu seksualnego. Dopiero po 2 miesiącach pozwoliłam mu na drobne pieszczoty, ale niestety dalej nie potrafię się przełamać. Pomocy! Co mam zrobić, żeby przemoć swój lęk, czy to normalne, że nie mogę się przełamać co do seksu? Bardzo go kocham i także chce się do niego zbliżyć, lecz nie wiem jak się przełamać.*

Młode osoby szybciej decydują się na bardziej zaawansowane formy kontaktów seksualnych, na pełen stosunek waginalny lub na stosunek analny, kiedyś zupełnie nietypową formę zachowań seksualnych dla tego wieku. Na ogół nie realizują w ten sposób swoich potrzeb, raczej ulegają presji rówieśniczej lub odwzorowują zachowania, które znają z kultury masowej. Analiza treści SMS-ów i telefonów, jakie otrzymujemy, każe przypuszczać, że dla młodzieży wyrocznią w sprawach seksu jest pornografia. Fakt ten potwierdzają inne nasze raporty¹. Tracą na tym przede wszystkim młode dziewczęta, ponieważ pornografia bardzo często pokazuje kobiecą seksualność w sposób zafałszowany i uproszczony; pornografia z całą pewnością nie powinna być źródłem, z którego młodzież czerpie wiedzę na temat tego, jak wygląda akt płciowy. **Treści z pornografii, która często posługuje się stereotypami na temat seksualności połączone z**

¹ „Skąd wiesz? Jak wygląda edukacja seksualna w polskich domach. Raport”,

http://ponton.org.pl/sites/ponton/files/raport_skad_wiesz_grupa_ponton_2011.pdf.

Raporty z Wakacyjnego Telefonu Zaufania 2006-2011 dostępne są na stronie: www.ponton.org.pl.

przestarzałymi, podwórkowymi, niepopartymi wiedzą naukową informacjami na temat seksu dają mieszaninę wybuchową. Przykładowe SMS-y sugerujące mniej lub bardziej wprost, że młodzież, rozpoczynając życie płciowe, inspirowane jest pornografią:

- ◆ *Czy kobietę podnieca wkładanie przedmiotów do odbytu? Widziałem coś takiego na filmach.*
- ◆ *Czy możliwe żeby dziewczyna miała tak duże piersi, jak te które oglądam na filmach*
- ◆ *Czy kobiety lubią seks analny?*
- ◆ *Jak namówić dziewczynę, żebym mógł spuścić się jej na twarz?*
- ◆ *Czy to normalne, że ja się podniecam tylko przy filmach pornograficznych?*

Jak co roku niepokojące są dla nas zgłoszenia od osób poniżej 15. roku życia, które pytają, czy mogą rozpocząć współżycie lub sugerują, że już współżycją. Choć nie jest to wyrażone wprost, analiza SMS-ów sugeruje, że te osoby nie chcą jeszcze uprawiać seksu, a robią to pod wpływem presji rówieśniczej lub partnera/partnerki. Nieodmiennie w takich sytuacjach odpowiadamy, że kontakty seksualne z osobami, które nie skończyły 15. roku życia, są przestępstwem:

- ◆ *Mam 13 i chcę się kochać, jak się zabezpieczyć? Jestem Ania*
- ◆ *Mam 14 lat. mój chłopak już chce ze mną współżyć. Nie wiem co zrobić, więc chciałam zapytać specjalisty. Czy to bezpieczne w tym wieku?*
- ◆ *Czy w wieku 14 lat w dniu urodzin można się kochać?*
- ◆ *Czy uprawianie seksu w wieku 13 lat jest przestępstwem?*
- ◆ *Jeśli dziewczyna nie dostała okresu, to może uprawiać sex?*

Są też SMS-y dotyczące inicjacji seksualnej, które odbieramy bardzo pozytywnie, jako wyraz dojrzałego podejścia do spraw seksu:

- ◆ *Witam. Chciałbym dowiedzieć się, jak mam bezpiecznie przygotować się do współżycia, będzie to mój pierwszy raz, co robić, aby było dobrze i mi i drugiej osobie. Proszę o poradę.*
- ◆ *Witam. Mam 19 lat, od 1,5 roku mam chłopaka i powoli myślimy o współżyciu. Nie wiem tylko jak powiedzieć mamie, że chciałabym zacząć uprawiać seks z moim chłopakiem.*

W ramach pytań dotyczących seksualności pojawiło się także kilka pytań na temat **orientacji psychoseksualnej** oraz zgłoszeń doświadczania **homofobicznych zachowań** ze strony najbliższego otoczenia:

- ◆ *Jestem gejem. Pogodziłem się z tym, ale boję się reakcji otoczenia. Mam 15 lat :) i rodziców homofobów*
- ◆ *Córka 17 lat oświadczyła mi że jest homoseksualna, zakochała się w koleżance, przyjąłem to z tolerancją, ale jednak mnie przerasta ta sytuacja, czy możliwe jest bez inicjacji seksualnej wiedzieć o orientacji? Wcześniej spotykała się z kolegami!*
- ◆ *Czy pieszczoty z przyjaciółką to coś złego? Proszę o odpowiedź. Boję się, że jestem lesbijką.*

RELACJE

W tym roku na drugim miejscu pod względem liczby telefonów/SMS-ów znalazła się ta kategoria. Otrzymaliśmy ich **160**, co daje ponad **15%** wszystkich zgłoszeń. Dla młodzieży przede wszystkim są ważne relacje w grupie rówieśniczej. Ponieważ pierwsze miłości, flirty, chodzenie na randki jest tym, co młode osoby często silnie przeżywają, są to zagadnienia, o które najczęściej pytają:

- ◆ *Jestem na wakacjach u babci i jej sąsiadem jest chłopak, który mi się bardzo podoba, jak się z nim zapoznać? Jak mu się spodobać? Mam do niego coś powiedzieć? Trochę się wstydzę.*
- ◆ *Jak się zachowywać na pierwszej randce?*
- ◆ *Jestem na kempingu, obok mnie mieszka 3 fajnych kolesi, zagadywali do mnie, ale trochę zrębałam sprawę, co zrobić, żeby zwrócić na siebie uwagę?*

Dla tych osób, które czują się mniej popularne czy mniej atrakcyjne od kolegów/koleżanek, niechodzenie na randki, nieposiadanie chłopaka/dziewczyny jest prawdziwym dramatem, który wpływa na ich samoocenę:

- ◆ *Dlaczego nie mam chłopaka? Zawsze gdy się w jakimś zakocham, to żaden mnie nie chce, a jestem wesoła, uśmiechnięta, potrafię być poważna, a i tak nie mam chłopaka. Jak to zmienić?*
- ◆ *Dzień Dobry, Tu Patrycja. Jest mi smutno, bo żaden chłopak nie chce ze mną chodzić, bo jestem za brzydka i za głupia.*
- ◆ *Moja przyjaciółka jest bardzo ładna, ładniejsza ode mnie. Zawsze gdy spodoba mi się jakiś chłopak, to wybiera moją przyjaciółkę, a nie mnie. Jak to zmienić?*
- ◆ *Witam mam 21 lat, nie miałem nigdy dziewczyny, z żadną się nie całowałem. Powiedźcie, czy w moim wieku to jest normalne i jak przełamać moją nieśmiałość do kobiet?*

Młodzież prosi o porady dotyczące relacji w związkach:

- ◆ *Co zrobić, gdy pokłóciłam się z chłopakiem, a bardzo mi na nim zależy? A On powiedział mi, że bym do niego nie dzwoniła i że bym do niego nie pisała.*
- ◆ *Moja laska zostawiła mnie dla innego, wiem że od czasu jak zerwała ze mną to po 2 miechach zerwała z tamtym i jest sama, co można zrobić żeby wróciła?*

Inną sprawą, która jest ważna dla młodzieży, są relacje z kolegami i koleżankami w szkole:

- ◆ *Co zrobić, gdy nikt w klasie ze mną nie rozmawia?*
- ◆ *Nikt w klasie mnie nie lubi, czuję się samotna. Co mogę zrobić?*

Młode osoby kontaktują się z nami także, gdy niepokoi ich to, co się dzieje w ich rodzinach. Zgłaszają się do nas, ponieważ nie wiedzą, co robić, gdy członkowie rodziny mają problem z nadużywaniem alkoholu, w domu stosowana jest przemoc lub czują się osamotnione, zaniedbane, niekochane przez rodziców/opiekunów:

- ◆ *Mama nie kupuje mi w ogóle ubrań. Chodzę w podartych spodniach, za małych*

- bluzkach. Wstydę się tego. Co zrobić, żeby zaczęła mi kupować ubrania?*
- ◆ *Nie dam rady, rodzice podjęli za mnie decyzje, do jakiej szkoły mam iść, nie do tej której chciałam, a do obu zostałam przyjęta. Dla innych mogłoby to się wydawać głupie, ale ciężko mi po tym, jakby moje zdanie się nie liczyło. Na dodatek są inne rozszerzone przedmioty, których nie lubię no i czuję się jakbym była sama.*
 - ◆ *Rodzice kłócą się czasami o mnie, a mi jest z tym źle. Czasami myślę, że dobrze by było, jakby mnie nie było. Co zrobić, żeby się nie kłócili?*
 - ◆ *Czuję się w domu niekochana, mam wrazenie, że lepiej by rodzicom się żyło, jakby mnie nie było. Już nawet myślałam, żeby się usunąć, co mam robić? Nie chce mi się z nimi rozmawiać?*
 - ◆ *Mój dziadek jest uzależniony od alkoholu i robi awantury. Jak mam mu pomóc? Dziadek ma 80 lat i leczył się z alkoholizmu, ale to nie pomogło. Kilka razy była u nas policja i dziadek miał nadzór kuratora, ale to też na nic.*

ZDROWIE/FIZJOLOGIA

Z pytaniami dotyczącymi zdrowia i fizjologii młodzież zgłosiła się podczas trwania wakacyjnego telefonu zaufania **154** razy, co stanowi około **14,5%** wszystkich zgłoszeń. Wśród SMS-ów i telefonów, które można zaklasyfikować do tej kategorii, najwięcej dotyczy miesiączki. Dziewczęta (na ogół te, które jeszcze nie miesiączkują) zadają elementarne pytania: kiedy pojawia się pierwsza miesiączka, ile trwa, co ile jest miesiączka, jak dbać o higienę intymną w tym czasie:

- ◆ *Czy w czasie miesiączki można się normalnie myć w miejscu intymnym?*
- ◆ *Mam 10 lat i dostałam okres, czy to normalne?*
- ◆ *Co ile dni występuje miesiączka?*
- ◆ *Czy miesiączka jest bolesna?*

Z powyższymi zagadnieniami dziewczęta przede wszystkim powinny się zaznajamiać w domu i szkole. Jak interpretować fakt, że tak dużo dziewcząt zgłasza się do nas w tej sprawie? Można odnieść wrazenie, że dziewczęta są pozostawione same sobie i w tak ważnym momencie życia nie mają podstawowej wiedzy na temat fizjologii swojego ciała. Z niektórych zgłoszeń wynika wprost, że nastoletnie dziewczęta wstydzą się, boją się rozmawiać z dorosłymi kobietami ze swoich rodzin na temat procesów zachodzących w ich ciałach:

- ◆ *Mam 14 lat i od pięciu miesięcy mam jakąś infekcję pochwy. Nie mam jeszcze okresu i chociaż moja mama dostała go w wieku piętnastu lat. Boje się, że nie mam go przez tę infekcję. Wiem, że powinnam pójść do ginekologa, ale bardzo wstydę się powiedzieć o tym mamie, nie wiem jak przetrwać ten wstyd. To mój największy problem, próbowałam jej powiedzieć, ale nie dałam rady. Proszę pomóc.*
- ◆ *Jak mam powiedzieć o miesiączce np. siostrze? Bardzo się tego wstydę.*

Zastanawia nas także, dlaczego tak mało pytań dotyczy wizyty u ginekologa oraz infekcji przenoszonych drogą płciową. Oto kilka przykładów:

- ◆ *Czy gdy zrobię loda menowi bez gumy z połykiem mogę się zarazić HIV?*
- ◆ *Zrobiłam test na HIV wynik 0,12. Co to oznacza?*
- ◆ *Coś mi się zrobiło na jądrze. Taka jakby gułka. Na razie mam to dwa dni, nie wiem czy to coś niebezpiecznego?*
- ◆ *Mam zaczerwienione wargi sromowe, swędzi mnie i piecze a na dodatek nie mogę oddać moczu. Co to jest?*

Przypuszczamy, że niezbyt duża częstotliwość tego typu zgłoszeń nie wynika z faktu, iż młodzież ma tak dużą wiedzę na ten temat, że nie potrzebuje się konsultować. Raczej jest to związane z niskim poziomem edukacji prozdrowotnej społeczeństwa – w świadomości młodzieży zdrowie seksualne nie jest czymś ważnym, o co trzeba dbać. Jest to szczególnie niepokojące w kontekście takich chorób jak rak szyjki macicy, który jest jedną z najczęstszych przyczyn śmierci Polek. Profilaktyka tego nowotworu polega przede wszystkim na regularnych badaniach kontrolnych u ginekologa, dlatego ważne jest, żeby wyrobić u młodych kobiet nawyk chodzenia do ginekologa.

Część pytań, jakie otrzymaliśmy, dotyczyło okresu dojrzewania, zmian w ciele, jakie są nim spowodowane, tego, czy zgłaszająca się osoba rozwija się zgodnie z normą rozwojową:

- ◆ *Mam mniejsze piersi niż moje rówieśniczki i nie wiem czy to znaczy, że gorzej się rozwijam niż one albo coś mi dolega... Ania 13 lat*
- ◆ *Mam bardzo dużo pryszczycy, co mam zrobić?*
- ◆ *Mam 9 lat zaczęły mi rosnąć włosy w miejscu intymnym. Czy to normalne?*
- ◆ *Dlaczego tak jest, że codziennie gdy się budzę, mój penis jest we wzwodzie?*

Wiele SMS-ów/telefonów zaklasyfikowanych do kategorii zdrowie/fizjologia dotyczy tzw. **sprawności seksualnej**. Ta subkategoria pojawiła się już w podczas omawiania zgłoszeń z kategorii seksualność. Dla wielu chłopaków prawdziwym dramatem jest brak wzwodu lub ich zdaniem nieodpowiedni rozmiar członka. Można się zastanowić, na ile to jest to związane z wpływem pornografii oraz funkcjonujących w społeczeństwie mitów i stereotypów na temat męskiej seksualności.

- ◆ *Mam problem i nie wiem, co robić. Kiedy jestem z dziewczyną i ona mnie dotyka po kroczu, mój penis nie chce stać, dlaczego?*
- ◆ *Mam dziewczynę, którą bardzo kocham i oboje tego chcemy, ale nigdy mi nie może stanąć.*
- ◆ *Jaka jest odpowiednia długość penisa dla partnerki?*

Dziewczęta z kolei niepokoją się tym, że nie mają orgazmu podczas penetracji waginalnej. Wyrażają także wątpliwości, czy to normalne, że inne formy pieszczot np. stymulacja łechtaczki, są dla nich przyjemniejsze. Tutaj także rodzi się pytanie, na ile tego typu niepokoje wynikają z oglądania mainstreamowej pornografii, w której aktorki odgrywają ekstazę podczas stosunku waginalnego czy analnego.

- ◆ *Co mam robić, jeśli tylko pieszczoty oralne sprawiają mi przyjemność, a nie normalny stosunek?*
- ◆ *Witam, nazywam się Justyna, mam 18 lat i nie wiem, o co chodzi, ponieważ nie mam orgazmu podczas stosunku. Co powinnam zrobić?*

ANTYKONCEPCJA

W tym roku młode osoby kontaktowały się z nami **127 razy** w sprawach dotyczących antykoncepcji, co stanowi **12%** wszystkich zgłoszeń. Zauważyliśmy znaczny spadek zainteresowania tymi zagadnieniami w tym roku w porównaniu z latami ubiegłymi. Niektóre osoby podczas tygodniowego dyżuru na telefonie zaufania miały **1 zapytanie dotyczące antykoncepcji**. Trudno interpretować fakt małego zainteresowania młodzieży tym tematem jako oznakę dużej świadomości w tym zakresie. Można raczej przypuszczać, że sprawy antykoncepcji znajdują się poza spektrum zainteresowań młodzieży, co szczególnie niepokoi, gdy weźmiemy pod uwagę to, że młodzież decyduje dotyczące rozpoczęcia życia seksualnego podejmuje pochopnie - pod wpływem presji rówieśniczej lub treści płynących z kultury masowej. Dużo pytań dotyczących antykoncepcji jest zadawanych *post fatum* czyli w sytuacji, gdy zdaniem osoby miało miejsce ryzykowne zachowanie i mogło dojść do zapłodnienia. Wiele tych pytań zakwalifikowaliśmy do kategorii „ciąża”, dlatego zostaną tam omówione. Przykładowe zgłoszenia z kategorii antykoncepcja:

- ◆ *Planuje z chłopakiem współżycie. Jedziemy w weekend pod namiot do lasu i nie będziemy mieli czasu, by kupić prezerwatywę. Czy zwykły balonik albo woreczek foliowy jest równie skuteczny jak prezerwatywa?*
- ◆ *Czy prezerwatywy mają mikropory i czy można zajść w ciążę nie w dni płodne?*
- ◆ *Czy wystarczy seks przerywany, żeby nie zajść w ciążę? Chłopak zdąży wyjąć penisa z pochwy przed wytryskiem przecież.*

CIAŻA

W tym roku mieliśmy **55** pytań o różne zagadnienia związane z ciążą, co stanowi ponad **5% wszystkich zgłoszeń**. Otrzymaliśmy **7 zgłoszeń niechcianej ciąży**. Nie mamy informacji o tym, w jakim wieku są zgłaszające się osoby, ale z treści SMS-ów można wywnioskować, że są to osoby bardzo młode, które znajdują się w dramatycznej sytuacji.

- ◆ *Zrobiłam test i wynik jest dodatni. Nikomu jeszcze nie powiedziałam i nie chcę. Dla moich rodziców to będzie porażka.*
- ◆ *Jak mam powiedzieć mamie, że jestem w ciąży?*
- ◆ *Witam mam problem, bo dziewczyna, którą poznałem na wakacjach, zaszła ze mną w ciążę, co mam zrobić???*
- ◆ *Dzień dobry. Mam na imię Diana i mam 16 lat. Obawiam się, że jestem w ciąży, 9 dni temu uprawiałam seks z swoim chłopakiem Darkiem, robiliśmy to bez prezerwatyw. Darek nie wie nic, że mogę być w ciąży, boję się go zapytać o to, czy spuścił mi się do środka. Boję się też reakcji w domu, jeżeli będę w ciąży. Za dwa dni robię test i jeżeli wyjdzie pozytywny, to popełniam samobójstwo, dlatego że nie chcę zobaczyć reakcji mojej mamy, jak dowie się o tym. Pomóżcie.*
- ◆ *Hej mam problem, rozstałam się z chłopakiem. Zaszłam z nim w ciążę, a nie wiem czy teraz mam mu o tym mówić?*

Podobnie jak w latach ubiegłych bardzo dużo zgłoszeń można zakwalifikować do tzw.

paranoi ciążyowej. Osoby podejmują kontakty seksualne, a potem stwierdzają, że były one ryzykowne i zgłaszają się do nas. Najczęściej są to pytania o ryzyko ciąży podczas pettingu lub stosunku przerywanego:

- ◆ *Proszę o pomoc;(sytuacja absurdalna, ale nie daje mi spokoju. Dotknęłam penisa mojego chłopaka zaraz po wytrysku, który miał miejsce w bokserki. Zapomniałam o umyciu rąk. Czy jest możliwe, że były tam plemniki czy tylko płyn nasienny? Potem poszłam do łazienki zmienić podpaskę i skorzystać z toalety. Jestem przerażona, że mogłam mieć jakieś plemniki na ręce i je przenieść.*
- ◆ *Witam, miałam taką sytuację. Chłopak dotknął penisem wejścia do pochwy, od tamtego czasu miałam 2 miesiączki i zrobiłam 4 testy ciążyowe, ale wciąż powraca mi strach, że mogłam wtedy zajść w ciążę. Czy to możliwe, że testy pokazują nieprawidłowy wynik, a w ciąży można mieć miesiączkę?*

Zdarzają się pytania o możliwość zajścia w ciążę w zupełnie absurdalnych sytuacjach:

- ◆ *Czy mogę zajść w ciążę, pływając na basenie?*
- ◆ *Mam niezręczne pytanie, mam 15 i obawiam się, że jestem w ciąży, gdyż ostatnio jak robiłam chłopakowi loda, połączyłam jego nasienie. Czy mogę być w ciąży?*

ASERTYWNOŚĆ

W tym roku otrzymaliśmy **28 zgłoszeń**, które zakwalifikowaliśmy do kategorii asertywność, co stanowi **2,6% wszystkich zgłoszeń**. Ta kategoria łączy się często z kategorią seksualność. Najczęściej dziewczyny, często bardzo młode, pytają o to, co mają robić, jak chłopak nalega na techniki seksualne, na które nie mają one ochoty. Najczęściej pytają, co mają zmienić w sobie, żeby się to tego zachęcić. Treść tych zgłoszeń dobitnie pokazuje, że zupełnie nie są gotowe do kontaktów seksualnych.

- ◆ *Mam 14 lat, mój chłopak 16, już uprawiał sex a ja nie i na razie bym nie chciała rozpoczynać, a on mówi, że masturbacja mu nie wystarcza i namawia mnie na sex oralny. Czy połykanie spermy jest szkodliwe i jaki ma smak? Co o tym myśleć?*
- ◆ *Jestem już ze swoim chłopakiem dłuższy czas, uprawialiśmy sex analny i ja się do tego zmuszałam, teraz kiedy dochodzi do bliskości między nami nic mnie nie podnieca, co jest ze mną nie tak?*
- ◆ *Czy jak chłopak nalega na stosunek, to należy się zgodzić?*

Rzadziej w sprawach wywierania presji seksualnej przez partnerkę zgłaszają się chłopcy, choć warto podkreślić, że mężczyźni są także narażeni na przemoc seksualną:

- ◆ *Moja panna jest napalona na seks, a ja jeszcze nie chcę, co mam robić?*
-

PRZEMOC

W tym roku przyszło do nas **13 zgłoszeń** przemocy, co stanowi ponad **1%** wszystkich zgłoszeń. Tak jak w latach ubiegłych osoby, które się zgłaszały, były zarówno świadkami, jak i ofiarami przemocy. Pojawiły się zgłoszenia przemocy fizycznej w rodzinie i w relacji:

- ◆ *Czy mama ma prawo mnie bić?*
- ◆ *Czy gdybym poszła na policję zgłosić, że moja mama mnie bije, to by ją zamknęli od razu, a mnie oddali do domu dziecka? Czy toczyłaby się sprawa w sądzie?*
- ◆ *Mam siostrę, która od roku ma chłopaka, od pewnego czasu zaczął stosować wobec jej przemoc fizyczną i psychiczną, tzn. bije ją, popycha, wyzywa, poniża. Kompletnie nie wiem, jak jej wybić z głowy ten związek, bardzo proszę o pomoc.*

Najwięcej było zgłoszeń dotyczących przemocy seksualnej, na ogół dochodziło do nich w relacjach intymnych a sprawcą takiej przemocy jest partner:

- ◆ *Mam chłopaka, który zmusza mnie do seksu. Co zrobić?*
- ◆ *Jeśli ktoś mnie zgwałcił, to mam o tym powiedzieć rodzicom? A można to przeboleć i uznać że nic się nie stało?*
- ◆ *Mój chłopak chce seksu, ale ja nie chce bez zabezpieczenia a on odwrotnie, co nam robić? On już zaczyna zmuszać mnie siłą, wczoraj wziął na siłę. Odbiliśmy stosunek analny, chociaż powiedziałam mu, że nie chce. Pomóżcie.*

Przez kilka dyżurów zgłaszała się do nas dziewczyna, która padła ofiarą **sextingu**. Były chłopak wymuszał na niej stosunki seksualne pod groźbą umieszczenia jej nagich zdjęć w Internecie. Groził jej także przemocą fizyczną. Dzięki naszemu wsparciu dziewczyna zgłosiła sprawę na policję. Niestety - przemoc, która jest dokonywana za pośrednictwem nowoczesnych technologii, jest coraz częstsza. Młode osoby, myśląc, że to dobra zabawa, robią sobie zdjęcia i filmiki o charakterze erotycznym, które później osoba niepowołana (np. były/a partner/ka) umieszcza w Internecie: na portalach społecznościowych czy na stronach typu Youtube. Konsekwencje mogą być bardzo poważne: w krajach zachodnich miały miejsce samobójstwa wśród nastolatków spowodowane sextingiem.

INNE

W tym roku otrzymaliśmy rekordową liczbę zgłoszeń, bo aż **155**, których nie można było w żaden sposób zakwalifikować do powyższych kategorii. Stanowiły one ponad 14%. W tej kategorii pojawiały się pytania z różnych dziedzin życia: od próśb o porady kosmetyczne, fryzjerskie, przez pytania z zakresu doradztwa zawodowego, skończywszy na telefonach, z których wynikało, że rozmówcy myślą akcją Grupy Ponton z sekstelefonem.

PODSUMOWANIE

Lektura treści SMS-ów oraz telefonów, jakie otrzymaliśmy podczas tegorocznej edycji Wakacyjnego Telefonu Zaufania nie napawa optymizmem. Z powyższej analizy wyłania się obraz osamotnionej młodzieży, która nie ma się kogo radzić w sprawach seksu. Poddana presji naseksualizowanej popkultury, narażona na wpływ pornografii, podejmuje decyzje dotyczące seksu, które są tragiczne w skutkach.

Osoby dyżurujące w Wakacyjnym Telefonie Zaufania w 2012 roku:

Joanna Apanosowicz-Katku-bej
Natalia Broniarczyk
Anka Grzywacz
Aleksandra Józefowska
Marta Kołacka
Agata Kozłowska
Agata Loewe
Lena Marciniak
Kamila Raczyńska
Alina Synakiewicz
Magdalena Zimecka
Gabriela Żurman

Opracowanie raportu:
Alina Synakiewicz

Korekta:
Paulina Wawrzyńczyk

Grupa Edukatorów Seksualnych Ponton
przy Federacji na Rzecz Kobiet i Planowania Rodziny
ul. Nowolipie 13/15
00-150 Warszawa
Tel./faks (22) 635 93 95
(22) 887 81 40
e-mail: info@ponton.org.pl
www.ponton.org.pl

***Federacja
Na rzecz Kobiet
i Planowania Rodziny***